

## A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2012. augusztus 24.)

## a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről szóló 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2012/490/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre <sup>(1)</sup> és különösen annak 23. cikke (2) bekezdésére,

mivel:

- (1) A 715/2009/EK rendelet a belső gázpiac megfelelő működésének biztosítása érdekében diszkriminációmentes szabályokat állapít meg a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeire vonatkozóan. Mivel párhuzamos földgázszállító rendszereket kiépíteni a legtöbb esetben nem gazdaságos és nem hatékony, a földgázpiaci verseny serkentése az infrastruktúra valamennyi független szállító előtti átlátható és diszkriminációmentes megnyitásával történik. A belső energiapiac kiteljesülését akadályozza az olyan szerződéses szűkületek gyakori kialakulása, amelyekben a rendszerhasználók a megfelelő kapacitás fizikai rendelkezésre állása ellenére sem képesek hozzáférni a gázszállító rendszerekhez.
- (2) A gyakorlati tapasztalatok szerint az uniós gázszállító hálózatokban a szerződéses szűkületek még egyes szűkületkezelési elvek alkalmazása – például megszakítható kapacitásoknak a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről szóló, 2005. szeptember 28-i 1775/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben <sup>(2)</sup> és a 715/2009/EK rendeletben előírt módon történő felkínálása – ellenére is akadályozzák a jól működő belső gázpiac kifejlődését. Ezért indokolt módosítani a szerződéses szűkület esetén alkalmazandó szűkületkezelési eljárásokra vonatkozó iránymutatást. A 715/2009/EK rendelet 23. cikke (3) bekezdésének megfelelően a javasolt iránymutatásnak tükröznie kell a nemzeti gázrendszerek közötti különbségeket, továbbá az iránymutatásban a szűkületkezelési eljárások tekintetében megkülönböztetésmentes és átlátható hálózati hozzáférési feltételeket biztosító minimumkövetelményeket is meg lehet határozni.
- (3) A szűkületkezelési eljárásokat szerződéses szűkületek esetén indokolt alkalmazni, és céljuk e szűkületek oly

módon történő kiküszöbölése, hogy a piacra visszakerüljenek a kihasználatlan kapacitások, melyek aztán a rendes kapacitásallokációs eljárások keretében újraallokálhatók.

- (4) Azokban a rendszer-összekötési pontokban, amelyekben gyakran alakul ki fizikai szűkület, a szűkületkezelési eljárások sokszor nem jelentenek megoldást. Ilyen esetekben a megoldás lehetőségét a hálózattervezés és a beruházás szempontjainak figyelembevételével is meg kell vizsgálni.
- (5) A 713/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek <sup>(3)</sup> megfelelően az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (a továbbiakban: Ügynökség) figyelemmel kell kísérnie és elemeznie kell az iránymutatások végrehajtását. A szállításirendszer-üzemeltetőknek jól feldolgozható formában közzé kell tenniük a szerződéses szűkületek előfordulási eseteinek azonosításához szükséges információkat.
- (6) A 715/2009/EK rendelet 24. cikke értelmében a nemzeti szabályozó hatóságoknak feladata az iránymutatások betartásának biztosítása.
- (7) Ahhoz, hogy a szűkületkezelési eljárások alkalmazása valamennyi rendszer-összekötési pontban a lehető leghatékonyabb lehessen, és valamennyi szomszédos betáplálási-kiadási rendszerben maximalizálható legyen a szabadkapacitás mennyisége, különösen fontos, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok, valamint a különböző tagállamokban, illetőleg a különböző tagállamokon belül tevékenykedő szállításirendszer-üzemeltetők mind a tagállamokon belül, mind országhatárokon átívelő módon együttműködjenek egymással. Ezzel összefüggésben a nemzeti szabályozó hatóságoknak és a szállításirendszer-üzemeltetőknek indokolt figyelembe venniük a bevált gyakorlatot, valamint törekedniük az iránymutatások végrehajtása során alkalmazott eljárások összehangolására. A 713/2009/EK rendelet 7. cikke szerint eljárva az Ügynökségnek és a nemzeti szabályozó hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az Unióban az alkalmazandó betáplálási és kiadási pontok mindegyikén a lehető leghatékonyabb szűkületkezelési eljárások érvényesüljenek.
- (8) Tekintettel arra, hogy a rendszer fizikai használatáról a szállításirendszer-üzemeltetők rendelkeznek részletes információkkal, és ugyanők vannak a legjobb helyzetben a jövőbeni forgalom előrejelzéséhez is, indokolt a szállításirendszer-üzemeltetőket arra kötelezni, hogy meghatározzanak egy olyan többletkapacitást, amelyet a számított

<sup>(1)</sup> HL L 211., 2009.8.14., 36. o.<sup>(2)</sup> HL L 289., 2005.11.3., 1. o.<sup>(3)</sup> HL L 211., 2009.8.14., 1. o.

műszaki kapacitáson túlmenően rendelkezésre bocsátanak. Azáltal, hogy a forgalmi forgatókönyvek és a lekötött kapacitások figyelembevételével a műszakilag rendelkezésre állónál több nem megszakítható kapacitást kínálnak, a szállításrendszer-üzemeltetők kockázatot vállalnak, amelyet indokolt ellentételezni. A szállításrendszer-üzemeltetők bevételeinek meghatározása érdekében az ilyen többletkapacitást azonban csak akkor indokolt ténylegesen is allokálni, ha már minden más kapacitás allokálásra került, beleértve a többi szűkületkezelési eljárás alkalmazásából adódó többletkapacitásokat is. A szállításrendszer-üzemeltetőknek a műszaki kapacitás meghatározásában szorosan együtt kell működniük egymással. A fizikai szűkület esetleges kialakulásával összefüggő helyzetek orvoslása céljából a szállításrendszer-üzemeltetőknek a lehető legköltséghatékonyabb intézkedést kell alkalmazniuk, beleértve a kapacitási visszavásárlásának lehetőségét és más műszaki vagy kereskedelmi intézkedések alkalmazását is.

- (9) A 715/2009/EK rendeletet mindezeknek megfelelően módosítani kell.

- (10) Az e határozatban előírt intézkedések összhangban vannak a 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv<sup>(1)</sup> 51. cikkével létrehozott bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

*1. cikk*

A 715/2009/EK rendelet I. melléklete e határozat mellékletének megfelelően módosul.

*2. cikk*

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, 2012. augusztus 24-én.

*a Bizottság részéről*

*az elnök*

José Manuel BARROSO

---

<sup>(1)</sup> HL L 211., 2009.8.14., 94. o.

## MELLÉKLET

A 715/2009/EK rendelet I. melléklete a következőképpen módosul:

1. A 2.2. pont helyébe a következő szöveg lép:

**„2.2. Szűkületek kezelésére vonatkozó eljárások szerződéses szűkület esetén**

**2.2.1. Általános rendelkezések**

- (1) A 2.2. pont rendelkezéseit az egymással szomszédos betáplálási-kiadási rendszereket összekötő azon rendszer-összekötési pontokra kell alkalmazni, amelyekben a rendszerhasználók kapacitásokat köthetnek le, függetlenül attól, hogy ezek a rendszer-összekötési pontok fizikaiak vagy virtuálisak, illetőleg hogy egyazon tagállamot vagy különböző tagállamokat érintenek-e. Az említett rendelkezéseket – amennyiben az érintett nemzeti szabályozó hatóság úgy dönt – a harmadik országok felől való betáplálási pontokra és a harmadik országok felé való kiadási pontokra is alkalmazni kell. A 2.2.2. pont rendelkezéseit nem kell alkalmazni a végfogyasztók és az elosztóhálózatok felé való kiadási pontokra, az LNG-terminálok és a termelőlétesítmények felől való betáplálási pontokra, valamint a tárolólétesítmények felől, illetőleg felé való betáplálási és kiadási pontokra.
- (2) A szállításrendszer-üzemeltetők által e melléklet 3. pontjának megfelelően közzétett és – amennyiben releváns – a nemzeti szabályozó hatóságok által hitelesített információk alapján az Ügynökség a 2014. évtől kezdődően minden évben március 1-jéig közzéteszi a rendszer-összekötési pontokban a megelőző évben eladott nem megszakítható kapacitástermékek következtében kialakult szűkületekre vonatkozó nyomonkövetési jelentését, melyben a lehetőségek szabta keretek között figyelembe veszi a másodlagos piacon folytatott kapacitáskereskedést és a megszakítható kapacitások felhasználását is.
- (3) A 2.2.2., a 2.2.3., a 2.2.4. és a 2.2.5. pontban ismertetett szűkületkezelési eljárások valamelyikének alkalmazása következtében hozzáférhetővé váló többletkapacitást az érintett egy vagy több szállításrendszer-üzemeltető a rendelkezésre álló kapacitásallokációs eljárás keretében kínálja fel.
- (4) A 2.2.2., a 2.2.4. és a 2.2.5. pontban előírt intézkedéseket 2013. október 1-jétől fogva kell alkalmazni. A 2.2.3. pont (1)–(5) bekezdéséig 2016. július 1-jétől fogva kell alkalmazni.

**2.2.2. Kapacitásbővítés túljegyzési-visszavásárlási mechanizmus alkalmazásával**

- (1) A szállításrendszer-üzemeltetők kötelesek javaslatot előterjeszteni egy olyan ösztönzőalapú túljegyzési-visszavásárlási mechanizmusra, amelynek révén nem megszakítható többletkapacitások kínálhatók a rendszerben, továbbá kötelesek ezt a mechanizmust a nemzeti szabályozó hatóság jóváhagyását követően bevezetni. A bevezetést megelőzően a nemzeti szabályozó hatóság konzultál a szomszédos tagállamok nemzeti szabályozó hatóságaival és figyelembe veszi azok véleményét. Többletkapacitás alatt a rendszer-összekötési pontnak az e rendelet 16. cikkének (1) bekezdése alapján meghatározott műszaki kapacitásán felül kínált nem megszakítható kapacitást kell érteni.
- (2) A túljegyzési-visszavásárlási rendszernek ösztönöznie kell a szállításrendszer-üzemeltetőket arra, hogy – a műszaki feltételek, köztük a fűtőérték, a hőmérséklet, az érintett betáplálási-kiadási rendszerben érvényesülő várt fogyasztás és a szomszédos hálózatokban rendelkezésre álló kapacitások figyelembevételével – többletkapacitást bocsássonak rendelkezésre. A szállításrendszer-üzemeltetők a betáplálási-kiadási rendszer műszaki vagy többletkapacitásának újraszámítása tekintetében kötelesek dinamikus eljárást követni.
- (3) A túljegyzési-visszavásárlási mechanizmust megalapozó ösztönzőrendszernek tükröznie kell a szállításrendszer-üzemeltetők amiatti kockázatát, hogy többletkapacitást kínálnak. A mechanizmust úgy kell kialakítani, hogy a szállításrendszer-üzemeltetők és a rendszerhasználók osztozzanak a többletkapacitás értékesítéséből származó bevételeken és a visszavásárlások, illetve a (6) bekezdés szerinti intézkedések költségein. A nemzeti szabályozó hatóságok meghatározzák a bevételeknek és a költségeknek a szállításrendszer-üzemeltető és a rendszerhasználó közötti megoszlását.
- (4) A szállításrendszer-üzemeltetők bevételeinek meghatározása szempontjából úgy kell tekinteni, hogy a műszaki kapacitás, ezen belül különösen a visszaadott kapacitás és – az adott esetben megfelelően – az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszítéd« mechanizmus és a hosszú távú »használd vagy elveszítéd« mechanizmusok alkalmazásából származó kapacitás allokálása előbb történt, mint az esetleges többletkapacitásé.
- (5) A többletkapacitás meghatározása során a szállításrendszer-üzemeltető köteles figyelembe venni a rendszer-összekötési pontokban különböző időpillanatokban meglévő, fizikailag kihasználatlan kapacitások valószínű mennyiségére vonatkozó statisztikai foratókönyveket. A szállításrendszer-üzemeltetőnek továbbá a többletkapacitás felkínálásával kapcsolatban olyan kockázati profilt kell figyelembe vennie, amelyből nem származik túlzott visszavásárlási kötelezettség. A túljegyzési-visszavásárlási mechanizmusnak becslést kell adnia a piaci kapacitás-visszavásárlások valószínűségére és költségeire, és ezt a becslést figyelembe kell vennie a felkínált többletkapacitás értékében.
- (6) Amennyiben a rendszer integritásának fenntartása érdekében szükséges, a szállításrendszer-üzemeltetők kötelesek olyan piaci alapú visszavásárlási eljárást alkalmazni, amelynek keretében a rendszerhasználók kapacitásokat kínálhatnak fel. Az alkalmazandó visszavásárlási eljárásról a rendszerhasználókat tájékoztatni kell. A visszavásárlási eljárás alkalmazása nem érintheti a szükséghelyzeti intézkedések alkalmazását.
- (7) A szállításrendszer-üzemeltetők a visszavásárlási eljárás alkalmazása előtt kötelesek ellenőrizni, hogy a rendszer integritása más műszaki és kereskedelmi intézkedések útján nem tartható-e fenn költséghatékonyabb módon.

- (8) Amikor a túljegyzési-visszavásárlási mechanizmusra vonatkozó javaslatukat előterjesztik, a szállításirendszer-üzemeltetők kötelesek a nemzeti szabályozó hatóság rendelkezésére bocsátani a mechanizmus értékeléséhez szükséges valamennyi adatot, becslést és modellt. A szállításirendszer-üzemeltetők kötelesek rendszeresen beszámolni a nemzeti szabályozó hatóságnak a mechanizmus működéséről, továbbá – a nemzeti szabályozó hatóság kérésére – kötelesek átadni minden vonatkozó adatot. A nemzeti szabályozó hatóság felkérheti a szállításirendszer-üzemeltetőt a mechanizmus felülvizsgálatára.

#### 2.2.3. Egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus

- (1) A nemzeti szabályozó hatóságok megkövetelik a szállításirendszer-üzemeltetőktől, hogy a rendszer-összekötési pontokban minden rendszerhasználó esetében legalább a (3) bekezdésben előírt szabályokat alkalmazzák az eredeti nominálás módosítása kapcsán abban az esetben, ha az Ügynökség által a 2.2.1. pont (2) bekezdése szerint elkészített éves nyomonkövetési jelentés alapján megállapítást nyer, hogy a rendszer-összekötési pontokban a nyomonkövetési jelentés tárgyében végrehajtott kapacitásallokációs eljárások során – árverés alkalmazása esetén a kikiáltási áron – az adott évben vagy az azt követő két év valamelyikében felhasználható termékekkel kapcsolatban a következők szerint a kereslet nagyobb volt a kínálatnál:
- legalább három olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama egy hónap; vagy
  - legalább két olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama három hónap; vagy
  - legalább egy olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama egy év vagy annál hosszabb; vagy
  - nem kínáltak egy hónapra vagy annál hosszabb időtartamra vonatkozó nem megszakítható kapacitásterméket.
- (2) Ha az éves nyomonkövetési jelentés alapján megállapítást nyer, hogy – például fizikai rendszerbővítés vagy hosszú távú szerződések megszűnése következtében felszabaduló kapacitásoknak köszönhetően – az (1) bekezdésben meghatározott helyzet a következő három évben várhatóan nem fog ismételtten előállni, akkor az érintett nemzeti szabályozó hatóságok az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus alkalmazását megszüntethetik.
- (3) A nem megszakítható újranominálás nem haladhatja meg a rendszerhasználó által a rendszer-összekötési pontban lekötött kapacitás 90 %-át, és nem lehet kisebb e kapacitás 10 %-ánál. Ha azonban a nominálás meghaladja a lekötött kapacitás 80 %-át, akkor felfelé a nem nominált mennyiség fele nominálható újra. Ha a nominálás nem haladja meg a lekötött kapacitás 20 %-át, akkor lefelé a nominált mennyiség fele nominálható újra. E bekezdés alkalmazása nem érintheti a szükséghelyzeti intézkedések alkalmazását.
- (4) A lekötött kapacitás eredeti jogosultja lekötött nem megszakítható kapacitásának a korlátozással érintett részét megszakítható kapacitásként újranominálhatja.
- (5) A (3) bekezdést nem kell alkalmazni azokra a rendszerhasználókra – személyekre vagy vállalkozásokra és az általuk a 139/2004/EK rendelet 3. cikke értelmében irányított vállalkozásokra –, amelyek a rendszer-összekötési pontban a megelőző évben az átlagos műszaki kapacitás 10 %-ánál kevesebbet birtokoltak.
- (6) Azokra a rendszer-összekötési pontokra vonatkozóan, amelyekben a (3) bekezdés szerinti egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus érvényesül, a nemzeti szabályozó hatóság értékeli a 2.2.2. pont szerinti túljegyzési-visszavásárlási mechanizmushoz való viszonyt, és ezen értékelés alapján dönthet úgy, hogy a kérdéses rendszer-összekötési pontokban nem alkalmazza a 2.2.2. pont rendelkezéseit. Ezt a döntést haladéktalanul be kell jelenteni az Ügynökségnek és a Bizottságnak.
- (7) A nemzeti szabályozó hatóság a (3) bekezdés szerinti egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus alkalmazását bármely rendszer-összekötési pontban bevezetheti. Döntésének meghozatala előtt a nemzeti szabályozó hatóság konzultál a szomszédos tagállamok nemzeti szabályozó hatóságaival. Döntésének meghozatala során a nemzeti szabályozó hatóság figyelembe veszi a szomszédos tagállamok nemzeti szabályozó hatóságainak véleményét.

#### 2.2.4. Lekötött kapacitás visszaadása

A szállításirendszer-üzemeltetők – az egynapos és az annál rövidebb időtartamú kapacitástermékek kivételével – kötelesek elfogadni a rendszerhasználó által egy adott rendszer-összekötési pontban lekötött nem megszakítható kapacitás visszaadását. A rendszerhasználó a kapacitáslekötési szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit mindaddig és annyiban megtartja, amíg és amennyiben a szállításirendszer-üzemeltető a kapacitást újra nem allokálja. Úgy kell tekinteni, hogy a visszaadott kapacitás újraallokálása csak minden más rendelkezésre álló kapacitás allokálása után történik. A szállításirendszer-üzemeltető köteles haladéktalanul értesíteni a rendszerhasználót az általa visszaadott kapacitás bármely részének újraallokálásáról. A nemzeti szabályozó hatóság – különös tekintettel azokra az esetekre, amikor több rendszerhasználó is visszaadja kapacitását – jóváhagyja a kapacitás visszaadására vonatkozó különös feltételeket.

### 2.2.5. Hosszú távú »használd vagy elveszítéd« mechanizmus

- (1) A nemzeti szabályozó hatóságok megkövetelik a szállítási rendszer-üzemeltetőktől az egy adott rendszer-összekötési pontban a rendszerhasználó által lekötött és rendszeresen ki nem használt kapacitás részleges vagy teljes visszavételét, amennyiben a rendszerhasználó a ki nem használt kapacitását ésszerű feltételek mellett nem adta el vagy kínálta fel a piacon, és más rendszerhasználók az adott rendszer-összekötési pontban nem megszakítható kapacitáslekötést igényelnek. A lekötött kapacitás különösen abban az esetben tekinthető rendszeresen ki nem használtként, ha:
  - a) szerződése egy évnél hosszabb időtartamra vonatkozik, mind április 1-je és szeptember 30-a között, mind pedig október 1-je és március 31-e között a lekötött kapacitásának átlagban kevesebb mint 80 %-át használja ki, és ezt a magatartását nem indokolta megfelelően; vagy
  - b) a 2.2.3. pont (3) bekezdésében foglalt szabályok megkerülése érdekében szisztematikusan a lekötött kapacitásának 100 %-a közelében nominál, majd pedig lefelé újranominál.
- (2) Az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszítéd« mechanizmus alkalmazása nem tekinthető elegendő indoknak az (1) bekezdés alkalmazásának mellőzésére.
- (3) A visszavétel következtében a rendszerhasználó egy adott időszakra vagy a szerződésének tárgyidőszakából még hátralévő időtartamra részlegesen vagy teljes mértékben elveszíti lekötött kapacitását. A rendszerhasználó a kapacitáslekötési szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit mindaddig és amennyiben megtartja, amíg és amennyiben a szállítási rendszer-üzemeltető a kapacitást újra nem allokálja.
- (4) A szállítási rendszer-üzemeltetők kötelesek rendszeresen a nemzeti szabályozó hatóság rendelkezésére bocsátani mindazokat az adatokat, amelyek szükségesek annak nyomon követéséhez, hogy milyen mértékben használják ki lekötött kapacitásaikat azok a rendszerhasználók, amelyeknek szerződése egy évnél hosszabb időtartamra vagy legalább két évre kiterjedő negyedéves időszakokra vonatkozik.”

### 2. A 3.1.1. pont (1) bekezdése a következőképpen módosul:

- a) az e) pont helyébe a következő szöveg lép:

„e) olyan, a szállítási rendszer-üzemeltetők és a nemzeti szabályozó hatóságok által közös megegyezéssel, az Ügynökségnek a harmonizált formátummal kapcsolatban kialakított véleményét figyelembe véve megállapított letölthető formátumban, amely lehetővé teszi az adatok kvantitatív feldolgozását;”

- b) a bekezdés a következő h) ponttal egészül ki:

„h) úgy, hogy 2013. október 1-jétől az összes adat egyetlen, az ENTSOG által uniós szinten, költséghatékony alapon kialakított központi platformon legyen hozzáférhető;”

### 3. A 3.3. pont (1) bekezdése a következő h), i), j), k) és l) ponttal egészül ki:

„h) egy hónapra vagy annál hosszabb időszakra vonatkozó nem megszakítható kapacitástermékek iránti sikertelen és jogilag érvényes igénylések előfordulásai, beleértve a sikertelen igénylések számát és az érintett mennyiségeket is;

i) azon esetek előfordulásai, amikor egy árverésen egy hónapra vagy annál hosszabb időszakra vonatkozó nem megszakítható kapacitástermék a kikiáltási árnál magasabb áron kelt el (hely és időpont);

j) azon esetek előfordulásai, amikor a rendes kapacitásallokációs eljárás keretében nem került felkínálásra egy hónapra vagy annál hosszabb időszakra vonatkozó nem megszakítható kapacitástermék (hely és időpont);

k) a 2.2.2., a 2.2.3., a 2.2.4. és a 2.2.5. pontban előírt szűkületkezelési eljárások alkalmazása útján rendelkezésre bocsátott összkapacitás az alkalmazott szűkületkezelési eljárások szerinti bontásban.

l) a h)–k) pontot 2013. október 1-jétől fogva kell alkalmazni.”